

Prezentacija migranata u hrvatskim medijima

Bižupić, Sania

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:197518>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-04**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. XX/MM/2024

Prezentacija migranata u hrvatskim medijima

Sanja Bižupić, 0016143573

Koprivnica, rujan 2024. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za Komunikologiju, medije i novinarstvo

Završni rad br. XX/MM/2024

Prezentacija migranata u hrvatskim medijima

Student

Sanja Bižupić, 0016143573

Mentor

Naslovni izv. prof. dr. sc. Željko Krušelj

Koprivnica, rujan 2024. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

OPIS	Komunikologija, mediji i novinarstvo		
STUDIJ	prjediplomski studij Komunikologija, mediji i novinarstvo		
PRISTUPNIK	Sanja Bižupić	MATIČNI BROJ	0016143573
DATUM	11. rujna 2024.	COLEGIJ	Tiskovine i portali
NASLOV RADA	Prezentacija migranata u hrvatskim medijima		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Presentation of migrants in the Croatian media		

MENTOR	Željko Krušelj	ZVANJE	naslovni izvanredni profesor
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. dr. sc. Krešimir Lacković, predsjednik		
	2. doc. dr. sc. Branimir Felger, član		
	3. naslovni izv. prof. dr. sc. Željko Krušelj, mentor		
	4. izv. prof. dr. sc. Lidija Dujčić, zamjenska članica		
	5.		

Zadatak završnog rada

BROJ	296_KOM_2024
OPIS	<p>Pristupnica je imala zadatak analizirati prezentaciju migranata u hrvatskim medijima. U tu je svrhu trebala u teorijskom dijelu definirati pojam migracija i ukazati na trendove u migracijskim procesima, pogotovo na europskim prostorima, a sve to potkrijepiti i dostupnim statističkim pokazateljima. Težište rada moralo je biti usmjereno na hrvatske prilike u pogledu aktualnih migracijskih procesa. Istraživački se dio trebao temeljiti na analizi pisanja tri svjetonazorski različito usmjerena portala: Index.hr, Direktno.hr i Nacional.hr. Završni je zadatak bilo anketno istraživanje, čija svrha upozoriti koliko medij utječu na percepciju migranata u najširoj javnosti.</p> <p>Da bi navedeni ciljevi bilo ostvareni, pristupnica je trebala:</p> <ul style="list-style-type: none">- prikupiti dostupnu literaturu i internetske izvore o globalnom migracijskom fenomenu;- razjasniti pojmove i upozoriti na politiku i praksu Europske unije prema migrantima;- objasniti ulogu Hrvatske u kontroli migranata na vanjskoj granici Unije;- ponuditi brojčane pokazatelje o tim procesima;- ukazati na razlike u tumačenju o postupanjima prema migrantima između hrvatskih vlasti i pojedinih međunarodnih nevladinih organizacija;- napraviti komparativnu analizu pisanja o migrantima tri različito usmjerena portala;- pripremiti anketno istraživanje o reakciji javnosti na medijsko predstavljanje migranata;- iz svega izvući adekvatne zaključke i odgovoriti na zadane hipoteze.

ZADATAK OBUČEN

11. 9. 2024

PODPIS MENTORA

Predgovor

Na istraživanje ove teme ponukao me intervju koji sam obavila s dvojicom migranata iz Nepala i Filipina. Imala sam priliku čuti njihove osobne priče i iskustva, što me se duboko dojmilo. Te su mi priče pokazale iznimnu složenost njihovih životnih situacija i izazova s kojima se suočavaju, što se uvijek ne odražava u medijskim prikazima.

Ovo me iskustvo potaknulo da dublje istražim kako mediji oblikuju javno mnijenje o migrantima. Željela sam razumjeti ulogu koju mediji igraju u stvaranju određenih narativa te analizirati kako ti prikazi mogu utjecati na društvenu percepciju migranata. Nadam se da će rezultati ovog rada pružiti uvid u odnose između medija, migranata i javnog mnijenja, te doprinijeti boljem razumijevanju ove važne i aktualne teme.

Željela bih zahvaliti svom mentoru, naslovnom izv. prof. dr. sc. Željku Krušelju, na savjetima i znanju koje je prenio na mene kroz ove tri godine, kao i na pomoći i usmjeravanju u izradi ovog završnog rada. Zahvaljujem i svojoj obitelji, prijateljima i dragom dečku na podršci i strpljenju tijekom procesa izrade ovog rada, kao i kroz cijelo moje obrazovanje. Posebno bih se željela zahvaliti svojoj preminuloj baki i djedu čija mi je pomoć i podrška omogućila da upišem fakultet i ostvarim svoje akademske ciljeve. Hvala svima koji su podržali moj put.

Sažetak

Ovaj se završni rad bavi analizom medijske prezentacije migranata u hrvatskim medijima s fokusom na utjecaj takvog izvještavanja na javno mnijenje.

Migracije su složen proces koji postoji od kada i samo čovječanstvo, no u posljednje vrijeme povećan je priljev migranata u Europu, samim time i u Republiku Hrvatsku. Razni su razlozi za migracije, dok su samo neki od njih naglašeno ekonomski, politički ili pak društveni. Kroz povijest usvojene su razne direktive kojima se kontroliraju migracije, a isto su tako javnosti poznata i brojna nezakonita postupanja s migrantima, posebice na granicama država.

Mediji imaju veliku ulogu u stvaranju javnog mnijenja pa su vrlo bitni i za sam fenomen migracija i za percepciju javnosti. Zato je analiza medijske prezentacije migranata nužna i vrlo relevantna.

Rad se sastoji od dva dijela, teorijskog i istraživačkog. U teorijskom je dijelu obrađena povijest migracija, počeci migracija u Europi, prikazani su statistički podaci o migracijama u i izvan Europske unije i Republike Hrvatske, počeci migracija u Republici Hrvatskoj, kao i postupanja hrvatske policije s migrantima. U istraživačkom su dijelu provedene analiza sadržaja kojom se utvrdila medijska prezentacija migranata na tri odabrana portala: *Index.hr*, *Direktno.hr* i *Nacional.hr*, kao i anketni upitnik kojim je ispitano mišljenje javnosti o prezentaciji migranata u hrvatskim medijima.

Cilj istraživanja bio je utvrditi narative i okvire koji prevladavaju u prikazivanju migranata te procijeniti kako ti prikazi oblikuju percepciju javnosti. Dobiveni će rezultati na kraju rada potvrditi ili opovrgnuti unaprijed postavljene hipoteze i istraživačka pitanja.

Ključne riječi: medijska prezentacija, migranti, hrvatski mediji, javno mnijenje

Abstract

This thesis examines the media presentation of migrants in Croatian media with a focus on the impact of such reporting on public opinion. Migration is a complex process that has existed since humanity itself, but recently there has been an increased influx of migrants into Europe and therefore, into the Republic of Croatia. There are various reasons for migration, some of which are prominently economic, political, or social. Throughout history, various directives have been adopted to control migration and numerous illegal practices involving migrants, especially at national borders, are also well-known to the public.

The media play a significant role in shaping public opinion, making them crucial not only to the phenomenon of migration but also to public perception. Therefore, analyzing the media presentation of migrants is both necessary and highly relevant.

The thesis is divided into two parts: theoretical and research. The theoretical part covers the history of migration, the beginnings of migration in Europe, statistical data on migration to and from the European Union, the origins of migration in the Republic of Croatia, and the conduct of Croatian police with migrants. The research part includes a content analysis to determine the media presentation of migrants on three selected portals: *Index.hr*, *Direktno.hr*, and *Nacional.hr*, as well as a survey questionnaire to examine public opinion on the presentation of migrants in Croatian media.

The aim of the research was to identify the narratives and frameworks prevailing in the portrayal of migrants and to assess how these portrayals shape public perception. The results obtained at the end of the study will either confirm or refute the hypotheses and research questions set out initially.

Keywords: media presentation, migrants, Croatian media, public opinion

Popis korištenih kratica

RH	Republika Hrvatska
EU	Europska unija
BiH	Bosna i Hercegovina
BVMN	Border Violence Monitoring Network
HINA	Hrvatska izvještajna novinska agencija

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Fenomen migracija.....	3
2.1.	Početak migracija u Europi	4
2.2.	Statistički podaci o migracijama u EU i iz EU-a.....	6
2.3.	Početak migracija u Republici Hrvatskoj.....	7
2.4.	Statistički podaci o migracijama u RH i iz RH	9
2.5.	Postupanje s migrantima u RH.....	10
3.	Analiza prezentacije migranata u hrvatskim medijima.....	13
3.1.	Analiza sadržaja	13
3.2.	Kodni listovi.....	14
3.3.	Analitička matrica (Analiza objava na web portalima).....	16
3.4.	Analiza objava na web portalima	18
3.4.1.	<i>Portal Index.hr</i>	18
3.4.2.	<i>Portal Direktno.hr</i>	19
3.4.3.	<i>Portal Nacional.hr</i>	20
3.5.	Zaključak analize sadržaja.....	21
4.	Anketno istraživanje	22
4.1.	Opis anketnog upitnika.....	22
4.2.	Analiza dobivenih rezultata ankete	23
4.3.	Zaključak analize anketnog upitnika.....	36
5.	Zaključak.....	37
6.	Literatura.....	40

1. Uvod

U posljednjih su nekoliko godina migracije značajno porasle i samim time u velikoj mjeri utjecale na politički, ekonomski i društveni život gotovo svake zajednice. Migracije su složen proces tranzita ljudi s jednog mjesta na drugo, bilo to unutar granice jedne države ili preko granica, a njihova je motivacija vrlo često potraga za boljim životnim uvjetima ili pak ekonomskim prilikama. U posljednjih su nekoliko desetljeća migracije značajno porasle, iako postoje otkad i čovječanstvo. Razlog su tome ekonomske krize, ratovi, prirodne katastrofe ili pak drugi destruktivni događaji. Zbog toga danas svjedočimo migracijskom valu, posebice prema Europi, a samim time i prema Republici Hrvatskoj (RH).

Mediji imaju važnu ulogu u tom procesu. Oni su stvaratelji javnog mnijenja o migrantima i migracijama jer načinom svojeg izvještavanja na to izravno utječu. To znači da je za Hrvatsku, koja posljednjih godina postaje odredište za mnoge migrante, analiza medijske prezentacije posebice relevantna.

Sukladno tome, tema je ovog istraživanja analiza načina prezentacije migranata u hrvatskim medijima te na koji način utječe takva prezentacija na javno mnijenje. Glavni je dio istraživanja otkriti kakav je ton medijskog izvještavanja i kakvo je mišljenje javnosti o prezentaciji migranata u hrvatskim medijima. Istraživanje obuhvaća analizu različitih medijskih sadržaja na tri odabrana portala: desničarskom portalu *Direktno.hr*, portalu lijeve ideološke orijentacije koji zbog svoje snažne komercijalizacije privlači širok spektar čitatelja s različitim političkim opredjeljenjima i svjetonazorima, te čija popularnost prelazi granice Hrvatske, *Index.hr* i portalu koji je izrazito kritički nastrojen prema vladajućim strukturama, čiji sadržaj nije strogo vezan uz određenu ideologiju, što ga, u usporedbi s drugim portalima, čini ideološki najneutralnijim, te se fokusira na komercijalno atraktivne teme koje privlače širok interes publike, *Nacional.hr*.

Svrha je ovog istraživanja utvrditi kakvu pokrivenost imaju migranti u hrvatskim portalima, kakvu sliku o migracijama i njenim sudionicima stvaraju hrvatski mediji te ima li medijsko izvještavanje o migrantima utjecaj na javno mnijenje.

Specifični su ciljevi ovog istraživanja identificirati najčešće teme vezane uz migracije u hrvatskim medijima, analizirati kakav ton prati teme o migrantima, a i ispitati mišljenje javnosti o medijskom utjecaju u izvještavanju o migrantima.

Kako bih realizirala navedene ciljeve, koristit ću analizu medijskih sadržaja na portalima i ispitivanje javnog mnijenja pomoću ankete. Primarni će podaci uključivati novinarske tekstove iz hrvatskih portala koji su prikupljeni putem analize arhive novinarskih tekstova određenih portala u razdoblju od tri mjeseca.

U ovom ću istraživanju koristiti raznu literaturu o povijesti ljudskih migracija, uzrocima migracija, izbjegličkim krizama i ljudskim pravima kako bi se dobio uvid u problematiku migracija i njihovu medijsku prezentaciju. Završni je rad strukturiran u nekoliko poglavlja u kojima ću ponajprije predstaviti temu, iznijeti statističke podatke o migracijama u i iz Europske unije (EU), kao i u Hrvatskoj, objasniti neke od ključnih događaja u RH vezane uz migrante, te ću predstaviti rezultate prikupljenih podataka i sažeti ključna saznanja.

U okviru ovog završnog rada postavila sam tri hipoteze:

H1: Medijska prezentacija migranata u hrvatskim medijima pretežno je negativna;

H2: Medijska prezentacija migranata značajno utječe na formiranje javnog mnijenja o migrantima u Hrvatskoj;

H3: Postoji značajna razlika u načinu na koji različiti hrvatski portali prikazuju migrante, pri čemu neki portali koriste senzacionalističke naslove i sadržaj kako bi povećali čitanost.

2. Fenomen migracija

Pojam migracija označava prostornu pokretljivost stanovništva, odnosno trajniju promjenu mjesta stalnoga boravka pojedinaca ili društvenih skupina. Migracije mogu biti stalne ili privremene, dok sezonske migracije, one u kojoj se odlazak i povratak migranata smjenjuju u godišnjim ciklusima, smatramo posebnim oblikom privremenih migracija. Cirkulacija pak jest redovita migracija na dnevnoj ili tjednoj bazi, odnosno odlazak iz mjesta boravka u drugo mjesto na rad. Migracije možemo razlikovati prema tome jesu li unutar granica države ili izvan njih, dakle vanjske i unutarnje. Migracije također mogu biti dobrovoljne ili prisilne, organizirane ili stihijske (enciklopedija Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, 2024).

Prema enciklopediji Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, počeci migracija datiraju iz daleke pretpovijesti. Arheološki nalazi pružaju obilje dokaza o najranijim migracijama, koje su uglavnom bile motivirane bijegom od teškoća i potragom za boljim životnim uvjetima, često povezanim s geografskim i posebice klimatskim promjenama. Kasnije migracije cijelih plemena i njihovih saveza također su dobro dokumentirane, a među najpoznatijima je Velika seoba naroda od IV. do polovice VII. stoljeća, kao jedna od najmasovnijih migracija iz davne prošlosti.

Kako je navedeno u spomenutoj enciklopediji, zbog ubrzanog razvoja proizvodnih kapaciteta, istraživanja nepoznatih zemalja, napretka u prometnoj infrastrukturi te neravnomjernog gospodarskog i demografskog razvoja, migracije su postale sve raširenije. Najveći migracijski pomak u povijesti dogodio se useljavanjem velikog broja stanovnika iz Europe, dijelom i iz Afrike i Azije, u Novi svijet, što podrazumijeva Sjevernu i Južnu Ameriku, zatim i Australiju. Ti su razlozi također potaknuli povećanje unutarnjih migracija. Ekonomski, politički i kulturni centri postali su privlačniji za unutarnje migracije u novije vrijeme, što je povećalo značaj migracija sela u grad te gradova međusobno u odnosu na migracije iz sela u selo ili iz grada u selo. Porast stanovništva u gradovima tijekom razdoblja industrijske revolucije bio je znatno brži od općeg porasta stanovništva u državi, što se također pripisuje migracijama.

Glavni čimbenici migracija uključuju demografske, ekonomske, političke i geografske čimbenike te njihove kombinacije. Najčešći motiv migracija je nejednaka ekonomska i demografska situacija između različitih regija. Područja koja privlače doseljenike (migracijska područja) obično nude bolje mogućnosti za zapošljavanje u usporedbi s područjima iz kojih se iseljavaju (emigracijska područja). Ako se na širem području između regija koje privlače i one iz kojih se iseljava uspostave stabilni ekonomski, demografski i politički uvjeti, mogu se formirati ustaljeni pravci najintenzivnijih migracijskih kretanja (enciklopedija Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, 2024).

2.1. Početak migracija u Europi

Kraj Drugog svjetskog rata doveo je do značajnih promjena u stanovništvu, pri čemu je većina ljudi morala migrirati. Mnogi od njih bili su prisiljeni preseliti se zbog promjena granica, posebno između Njemačke, Poljske i bivše Čehoslovačke (Stalker prema Borrie, 1970).

Mnogi europski doseljenici, kolonijalni službenici i vojnici vratili su se u svoje zemlje tijekom procesa dekolonizacije. U Velikoj Britaniji, Francuskoj, Belgiji i Nizozemskoj za njima su stigli radnici migranti iz bivših prekomorskih teritorija. Ovaj proces je rezultirao stalnim priljevom imigranata, dok su u drugim slučajevima bivše kolonijalne sile suočene s velikim valovima imigranata (Fassman, Münz 1994: 4). Do 1950-ih, izbjeglice su činile 30 posto stanovništva Zapadne Njemačke (Stalker prema Borrie, 1970). Od sredine 1950-ih godina ti su se migracijski tokovi počeli usporavati, iako su se nastavili na nižim razinama sve do izgradnje Berlinskog zida 1961. godine (Stalker 2002: 152).

Tijekom i nakon krvave alžirske borbe za nezavisnost (1954. - 1962.), više od milijun bivših francuskih stanovnika Alžira preselilo se u Francusku. Sličnih razmjera bila je i povratna migracija iz drugih bivših francuskih kolonija. Od ranih 1950-ih značajan broj ljudi migrirao je iz Indonezije u Nizozemsku. Sredinom 1970-ih, Portugal je također doživio nagli porast povratnika i imigranata iz svojih bivših afričkih kolonija. Ovakvu vrstu migracije pojačale su neke europske zemlje dodjeljivanjem državljanstva svojim bivšim prekomorskim stanovnicima ili olakšavanjem njihove imigracije kroz posebne pravne statusne kategorije kao kvazi-nacionalne ili privilegirane strance. (Fassman, Münz 1994: 4).

Nije moguće točno utvrditi tko je imigrirao ili emigrirao tijekom proteklih desetljeća u ili iz različitih zemalja Zapadne Europe zbog nedostatka preciznih podataka o vremenskom tijeku i geografiji svih važnih migracijskih tokova. Prvi problemi proizlaze iz definiranja tko se točno smatra migrantom, što nije uvijek jasno. Nadalje, statistike o strancima ili radnicima iz inozemstva vjerojatno su nepotpune zbog skrivanja informacija. U većini zapadnoeuropskih zemalja nacionalnost ili državljanstvo je ključni kriterij za razlikovanje između „lokalnih“ stanovnika i imigranata. Samo u nekoliko zapadnoeuropskih zemalja imigranti su službeno ili statistički klasificirani prema analitičkim kategorijama (Fassman, Münz 1994: 4).

Jedan od ključnih koraka bio je usvajanje Schengenskog sporazuma, koji je prvotno potpisan 1985. godine. Konvencija iz 1990. formalizirala je ovaj sporazum, što je EU omogućilo stvaranje bezgraničnog prostora i usvajanje zajedničkih politika o imigraciji i azilu. To uključuje ukidanje kontrola na granicama između država članica EU, istovremeno jačajući njene vanjske granice (Stalker 2002: 166).

Prekretnica u povijesti međunarodnih migracija dogodila se 1989. godine, kada su političke promjene u Srednjoj i Istočnoj Europi omogućile značajnu migraciju na Zapad. Samo je te 1989. godine iz zemalja članica bivšega Varšavskog pakta emigriralo više od 1,3 milijuna ljudi (Zlatković Winter 2004: 162).

Kako navodi Zlatković Winter (2004), najmnogobrojnije migracije uzrokovane su ratovima u bivšoj Jugoslaviji. Od početka rata pa do 1998. godine s područja bivše Jugoslavije u Zapadnu Europu izbjeglo je više od milijun ljudi, od kojih je, okvirno, 600.000 izbjeglica napustilo BiH, dok je oko 400.000 izbjeglica napustilo ostale zemlje bivše Jugoslavije, u čemu je značajan bio udjel Hrvatske, većinom tražeći prihvata u Njemačkoj.

Početak europske migrantske krize početkom ovog milenija povezuje se s Arapskim proljećem. Prateći situaciju u Siriji i Libiji, izbjeglički se val mogao predvidjeti i za njega se moglo pripremiti. No, to nije učinjeno ni u Hrvatskoj ni u drugim zemljama na tzv. balkanskoj ruti od Grčke do Njemačke, jer se u obzir nije uzeo karakter tih tranzicijskih procesa. Radi se o dugotrajnim i sveobuhvatnim promjenama u arapskom svijetu koje značajno mijenjaju političko i gospodarsko stanje na Mediteranu. Drugim riječima, Hrvatska i ostatak EU trebaju se pripremiti na višegodišnje, možda i višedesetljetno suočavanje s izbjegličkim valom, njegovim uzrocima i posljedicama (Tadić, Dragović, Tadić 2016: 15).

Stalker (2002) navodi kako se u prošlosti većina europskih zemalja nije smatrala zemljama koje privlače imigrante. Kad se situacija promijenila, prvotna je reakcija bila odupiranje velikom broju novih dolazaka. Međutim, nedavni razvoji u tom smislu ukazuju na moguće promjene. Iako u kratkoročnom razdoblju može doći do promjena u imigracijskoj politici pod pritiskom trenutnih političkih događanja, dugoročno je vjerojatno da će se imigracija povećavati. To je djelomično zbog potražnje za radnom snagom, jer većina europskih zemalja, čak i u razdobljima sporog gospodarskog rasta, osjeća nedostatak stručnih radnika, ali i neobrazovanih osoba koje su spremne obavljati poslove koje domaći radnici izbjegavaju.

Dugoročna će slika također biti oblikovana demografskim promjenama i starenjem populacije. Imigracija nije rješenje za pad nataliteta jer bi rješavanje toga zahtijevalo imigraciju u velikom obimu. Ono što bi demografske promjene na kraju mogle učiniti jest smanjiti uobičajeni otpor prema imigraciji i potaknuti vlade da prihvate više useljenika, čak i ako to bude vrlo kontrolirano i prilagođeno nacionalnim potrebama.

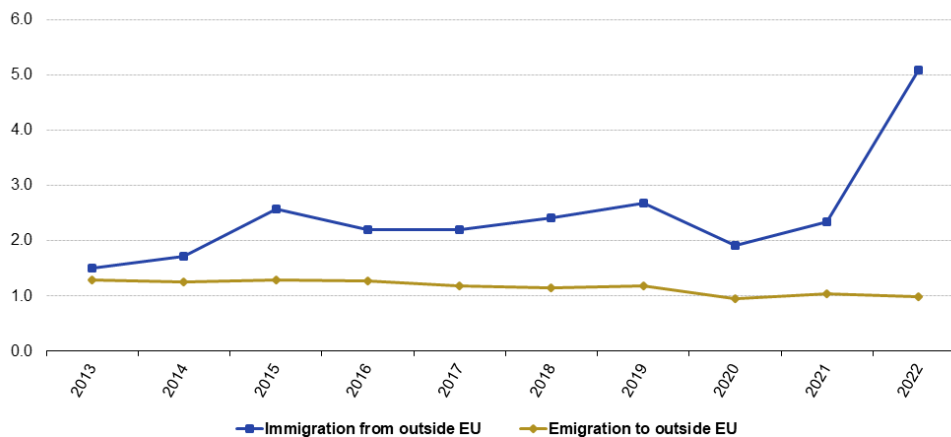
2.2. Statistički podaci o migracijama u EU i iz EU-a

Podaci Eurostata [2], koji su navedeni na slici 1., prikazuje grafikon broja imigranata koji su došli u EU iz država koje nisu članice EU (označeno plavom linijom) te broj emigranata koji su napustili EU i preselili se u zemlje izvan EU (označeno žutom linijom) u razdoblju od 2013. do 2022. godine. Dakle, do 2022. godine u EU je iz država koje nisu članice EU došlo 5,1 milijun imigranata, dok se 1,5 milijuna ljudi, koji su prethodno živjeli u jednoj državi članici EU, preselilo u drugu državu članicu. Uzimajući u obzir da je 0,4 milijuna ljudi s nepoznatom prethodnom zemljom boravka također migriralo u neku državu članicu EU, ukupno je zabilježeno 7,0 milijuna dolazaka kao rezultat međunarodne migracije u 2022. godini. S druge strane, oko 2,7 milijuna ljudi emigriralo je ili u drugu državu članicu EU ili u zemlju izvan EU. Od toga se procjenjuje da je oko 1,0 milijun ljudi napustilo neku državu članicu EU kako bi migriralo u zemlju izvan EU.

Za usporedbu, 2021. godine procjenjuje se da je 2,4 milijuna imigranata došlo u EU iz zemalja izvan EU, dok se 1,4 milijuna ljudi, koji su prethodno živjeli u jednoj državi članici EU, preselilo u drugu državu članicu. Oko 1,0 milijun ljudi iste je godine emigriralo iz EU u zemlju izvan EU. Prije početka pandemije COVID-19, konkretno 2019. godine, procjenjuje se da je 2,7 milijuna imigranata došlo u EU iz zemalja izvan EU, dok se 1,4 milijuna ljudi preselilo iz jedne države članice EU u drugu. Te je godine oko 1,2 milijuna ljudi emigriralo je iz EU u zemlju izvan EU [2].

Immigrants from outside EU and emigrants to outside EU, EU, 2013–2022

(million)

Note: Cyprus (2013-2019) migration data include the United Kingdom in the composition of the EU. Bulgaria, Poland, Portugal, Slovakia, Finland, Sweden and Liechtenstein did not include refugees from Ukraine who benefit from temporary protection in their population and migration statistics.

Source: Eurostat (online data codes: migr_imm5prv, migr_imm12prv, migr_emi3nxt and migr_emi5nxt)

eurostat

Slika 1. Migracijski tokovi EU, izvor:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU_was_5.1_million_in_2022

2.3. Početak migracija u Republici Hrvatskoj

Priljev izbjeglica, doseljenika i tražitelja azila ponovno ima značajan utjecaj na europske migracije. Zbog ratova u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini (BiH) između 1991. i 1993. godine, kao i etničke represije u užoj Srbiji te tadašnjim pokrajinama Vojvodini i Kosovu, broj tražitelja azila i izbjeglica iz bivše Jugoslavije u Srednjoj i Zapadnoj Europi brzo je porastao pa je do kraja 1993. dosegao 700.000, kako govore podaci UNHCR-a (Fassman, Münz, 1994: 10).

Prema Fassmanu i Münzu (1994), valovi imigranata, poznatih kao ekonomski izbjeglice, iz istočne Europe, Afrike i Bliskog Istoka, kao i slučajevi raseljenih Hrvata, bosanskih Muslimana i manjinskih skupina iz Srbije, potaknuli su širom Europe rasprave o značenju i tretmanu prava na azil. Od 1992./93., zemlje poput Austrije, Njemačke i Švedske, koje su ranije bile poznate po liberalnim politikama azila, odbijaju zahtjeve podnositelja koji su već prošli kroz „sigurnu zemlju“ prije dolaska u Zapadnu Europu. Budući da su Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Slovenija i Hrvatska potpisnice Ženevske konvencije i smatraju se „sigurnim zemljama“, to ima značajnu posljedicu. U današnje vrijeme, migranti koji dolaze kopnenim putem u Njemačku, Švedsku ili Austriju imaju vrlo male šanse da budu priznati kao izbjeglice, bez obzira na pozadinu njihova dolaska.

Zbog svog geostrateškog položaja, Republika Hrvatska se nalazi na ruti migracijskih tokova osoba iz istočnoeuropskih i azijskih zemalja prema razvijenim zemljama EU. Kao i ostale europske zemlje, Hrvatska se suočava s porastom nezakonitih migracija, posebno zbog svog zemljopisnog položaja. Pretpostavlja se da će, uz značajniji gospodarski razvoj, Hrvatska postati privlačna destinacija za ekonomsku migraciju, koju će neizbježno pratiti „crno“ tržište rada te nezakoniti ulasci i boravci suprotni važećim zakonima (Tadić, Dragović, Tadić 2016: 31).

Među paradokse koji su proizašli iz velikog priljeva migranata 2015. i 2016. godine spada i činjenica da su u 21. stoljeću naglo postavljene bodljikave žice između europskih država, kao što je napravila Mađarska prema Srbiji i Hrvatskoj, Slovenija prema Hrvatskoj te Austrija prema Sloveniji. Također, države su same organizirale prijevoz migranata preko svog teritorija (npr. Hrvatska), ili su dopuštale njihov nekontrolirani prijelaz (npr. Srbija). Osim toga, paradoksalno je bilo svjedočiti političkim i diplomatskim sukobima između Srbije i Hrvatske, iako je bilo jasno da migranti nisu namjeravali ostati ni u Hrvatskoj ni u Srbiji, već su željeli nastaviti dalje (Mikac, Dragović 2017: 135).

Kako navode Maldini i Takhashi (2017), nastao je veliki problem na europskoj periferiji s neprimjenjivanjem Dublinske uredbe, odnosno njenom suspenzijom. Schengenski sustav također nije bio primijenjen, uglavnom iz straha od humanitarne katastrofe. No, glavna je svrha Dublinske uredbe da država članica u koju migrant ulazi prvi put, u slučaju da preskoči druge države članice,

vraća tu osobu u državu u kojoj je prvotno registrirana. Odluka Europskog suda proizlazi iz istog tumačenja. Prema toj odluci, migranti koji ilegalno ulaze u EU uz prešutnu suglasnost perifernih država članica na tzv. balkanskoj ruti, koje se smatraju odgovornima za taj postupak, trebaju imati pravo podnijeti zahtjev za azil ili biti vraćeni kao ilegalni migranti.

Drugi dio sudske odluke se odnosi na Republiku Hrvatsku i tužbu koju su podnijele Slovenija zajedno s Austrijom, koja se tiče vraćanja izbjeglica. Sud Europske unije je donio odluku da Hrvatska ne smije dopuštati izbjeglicama prolazak dalje prema drugim državama članicama EU, već ih mora označiti kao ilegalne i vratiti ih natrag u Srbiju ili im omogućiti podnošenje zahtjeva za azil. U konkretnom slučaju, sud je zaključio da je Hrvatska zemlja ulaska za te izbjeglice, a ne Grčka, te da je stoga trebala zadržati izbjeglice i registrirati ih (Maldini, Takhashi 2017:62).

Ranko Ostojić je u razdoblju svog mandata hrvatskog ministra unutarnjih poslova izjavio da u vezi s opomenom Europske komisije Hrvatskoj zbog neprijave podataka o registraciji migranata u zajednički sustav EURODAC prema zahtjevima Dublinskog sporazuma, Hrvatska ima valjane i argumentirane razloge zašto to nije učinila. Napomenuo je da je Dublinski sporazum osmišljen za „neku drugu situaciju“ [3].

Europski sud pravde proglasio je balkansku rutu ilegalnom, iako je sama ruta bila dio Junckerovog plana koji je obuhvaćao ulaganje u infrastrukturu EU za prihvata i transfer izbjeglica i koji su podržale sve države članice. Na temelju načina na koji je Republika Hrvatska provodila taj plan i postupala prema izbjeglicama, okarakterizirano je da je to činila na korektan, odgovoran i human način, uzimajući u obzir njihove potrebe (Maldini, Takhashi 2017: 62).

2.4. Statistički podaci o migracijama u RH i iz RH

Što se tiče migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2022. godini, podaci Državnog zavoda za statistiku RH [4] prikazuju brojke koje oslikavaju kretanje stanovništva unutar zemlje i prema inozemstvu, a one su u nastavku interpretirane.

Kada je riječ o vanjskim migracijama, u 2022. se godini u RH iz inozemstva doselilo je 57.972 osoba, dok je iz Hrvatske u inozemstvo odselilo 46.287 osoba. Saldo migracije stanovništva RH s inozemstvom bio je pozitivan i iznosio je 11.685. Od broja doseljenih osoba iz inozemstva, 17,8% činili su hrvatski državljani, dok je 82,2% bilo stranaca. S druge strane, od broja odseljenih osoba iz RH u inozemstvo, 70,7% su bili hrvatski državljani, a 29,3% stranci. Posebno treba istaknuti da je značajan udio stranaca u ukupnom broju doseljenih osoba povezan s izdavanjem dozvola za boravak i rad, uključujući raseljene osobe iz Ukrajine koje su primile privremenu zaštitu u Hrvatskoj. Od ukupnog broja doseljenih osoba, 19,3% je doselilo iz Ukrajine, a 14,6% iz BiH. Najveći broj odseljenih osoba iz Hrvatske otišao je u Njemačku (31,0%). Na slici 5. možemo vidjeti tablični prikaz migracija u RH i izvan RH od 2013. godine do 2022. godine, kao i migracijski saldo.

	Doseljeni iz inozemstva	Odseljeni u inozemstvo	Migracijski saldo
2013.	10 378	15 262	-4 884
2014.	10 638	20 858	-10 220
2015.	11 706	29 651	-17 945
2016.	13 985	36 436	-22 451
2017.	15 553	47 352	-31 799
2018.	26 029	39 515	-13 486
2019.	37 726	40 148	-2 422
2020.	33 414	34 046	-632
2021.	35 912	40 424	-4 512
2022.	57 972	46 287	11 685

Slika 2. Migracija stanovništva RH, izvor: <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58061>

Što se tiče unutarnjih migracija, u 2022. godini 72.243 osobe promijenile su mjesto stanovanja unutar Republike Hrvatske. Veći dio migracija unutar zemlje obuhvaća selidbu između županija (41,3%), dok se 37,9% preselilo između gradova ili općina iste županije, a 20,8% između naselja unutar istog grada ili općine [4].

2.5. Postupanje s migrantima u RH

Iako je Europski sud pravde zaključio da je Hrvatska postupala humano prema izbjeglicama na svom teritoriju, mnoge analize i medijska izvješća ne govore u prilog tog zaključka. Pritom se posebno ističu izvješća o navodnoj policijskoj brutalnosti na graničnim prijelazima. Internetska stranica *Border Violence Monitoring Network* (BVMN) [5] pruža detaljan pregled o tome kako se u Hrvatskoj i drugim državama postupa s migrantima. Kao što su naveli na svojim službenim stranicama [5], BVMN je neovisna mreža nevladinih organizacija, udruga i kolektiva, osnovana 2017., koja nadzire kršenja ljudskih prava na granicama Europe i zagovara zaustavljanje nasilja nad osobama u pokretu. Osnovana je kada je nekoliko nevladinih organizacija postalo svjesno nasilnih protjerivanja ljudi u pokretu duž balkanske rute te su počele dokumentirati te slučajeve, a njihovi izvještaji pružaju detaljne osobne opise incidenata, koji su popraćeni dodatnim dokazima, uključujući izvješća o zlostavljanju, slike ozljeda i medicinsku dokumentaciju.

U svom izvještaju za balkansku regiju iz studenoga 2023. godine [6] BVMN navodi: „U Bosni i Hercegovini također je zabilježen porast prijava o vraćanjima od strane hrvatske policije, pri čemu su nasilne prakse vlasti sve više slične onima opisanim u razdoblju od 2019. do 2021. godine. To uključuje često korištenje ekstremnog fizičkog nasilja, oduzimanje i uništavanje odjeće i osobnih stvari, kao i prisilno uranjanje u rijeke.“

Što se tiče područja Velike Kladuše i okolice, lokalni aktivisti navode da redovito susreću skupine ljudi koji su prebačeni natrag u Bosnu i Hercegovinu od strane hrvatske policije. Putnici su prijavili slučajeve uništavanja SIM kartica, krađe osobnih telefona i novca od strane hrvatskih policijskih službenika te su iznijeli da su više puta vraćani. Među tim grupama vraćenih često su žene, maloljetnici i djeca. Inkriminirajući videozapisi koji prikazuju policajce u crnim odijelima i s maskama na licu kako fizički napadaju migrante, guraju ih i agresivno im se obraćaju, što je privuklo pažnju medija diljem svijeta. *Lighthouse Reports* u suradnji s medijima kao što su *Nova TV*, *Novosti* i *Telegram* dobio je pristup internim porukama hrvatskih policajaca. Ranije su objavljeni videozapisi koji dokumentiraju nasilje nad migrantima od strane hrvatske policije, ali nema nikakvog odgovora od nadležnih dužnosnika, dok je ministar Božinović javnosti tvrdio da se radi o izoliranom incidentu. Međutim, interna prepiska u tajnoj *WhatsApp* grupi pod nazivom „OA Koridor II- Zapad“ pruža dokaze da su ilegalne policijske radnje ne samo bile poznate, već i poticane [7].

Human Rights Watch je skupina od preko 550 aktivista iz više od 70 zemalja čija su zagovaranja usmjerena prema vladama, oružanim skupinama i poslovnim subjektima, potičući ih da mijenjaju ili provode svoje zakone, politike i prakse. Na njenim su službenim internetskim stranicama u izvješću iz 2023. godine pod naslovom „Hrvatska: Nastavljaju se nasilna vraćanja s

granice, EU zatvara oči pred rutinskom brutalnošću prema migrantima i tražiteljima azila“ [8] opisana loša iskustva migranata s hrvatskom policijom. Tu se navodi kako Hrvatska policija redovito, a često i nasilno, vraća izbjeglice, tražitelje azila i migrante u Bosnu i Hercegovinu, ne procjenjujući njihove zahtjeve za azil ili potrebe za zaštitom. Michael Garcia Bochenek, viši savjetnik za prava djece u *Human Rights Watchu* i autor izvješća, otkrio je kako su vraćanja standardna operativna procedura za hrvatsku graničnu policiju, dok je hrvatska vlada zbunjivala institucije Europske unije izbjegavanjem odgovornosti i davanjem praznih obećanja. [8]

Human Rights Watch je intervjuirao više od 100 ljudi, uključujući najmanje 20 maloljetnih osoba bez pratnje, kao i mnoštvo roditelja koji putuju s malom djecom, koji su opisali česta vraćanja, dijelom čak i u travnju 2023. godine. Neki su rekli da ih je hrvatska policija vraćala desetak puta, redovito ignorirajući njihove zahtjeve za azil. Hrvatske vlasti su redovito izbjegavale preuzeti odgovornost za vraćanja, dok Ministarstvo unutarnjih poslova RH nije reagiralo na zahtjeve *Human Rights Watcha* za sastanak ili komentar na njihova istraživanja.

Hrvatska, članica Europske unije na njezinoj vanjskoj granici, postala je dio schengenskog područja u siječnju 2023. Prije donošenja te odluke, činilo se da je granična policija smanjila broj povratka ljudi i ograničila neke od najnasilnijih praksi. Međutim, do ožujka su ponovno počeli provoditi masovna vraćanja, zaključio je *Human Rights Watch*.

U nastavku se nalaze neka od odabranih svjedočanstava koje se nalaze na službenim stranicama *Human Rights Watcha* [8], pretežito iz 2022. i 2021. godine:

"Policija je došla. Naredili su nam da skinemo odjeću. Oduzeli su nam telefone. Pretražili su nas. Rekli smo da želimo zatražiti azil u Hrvatskoj. Rekli smo da trebamo medicinsku pomoć. Rekli su nam: 'Idite.' Deportirali su nas bez ikakvog razmatranja naše situacije. Ovo nam se dogodilo peti put" (Stephanie M., 35-godišnja žena iz Kameruna, intervjuirana u svibnju 2022.)

Firooz D., 15-godišnji dječak iz Afganistana, ispričao je *Human Rights Watchu* da su ga hrvatski policajci udarali, kao i još jednog 15-godišnjeg dječaka, uzeli su mu 500 eura i sve ostalo što je imao u ruksaku te ga zatim vratili u Bosnu i Hercegovinu u travnju 2023. "Rekli su da bi nas stvarno pretukli ako bi nas uhvatili ponovno."

Rozad N., 17 godina, rekao je da mu je prvi put kad je on i njegova obitelj ušla u Hrvatsku "policajac uzeo telefon i stavio ga u svoj džep... Bio sam iznenađen. Rekao sam, „Što radiš? To je moj telefon.“ On je rekao, „Oh, bio je tvoj. Sada je moj.“ Nisam razumio što se događa. Počeo sam vikati, a on me udario." Pri kasnijim pokušajima ulaska u Hrvatsku, redovito je viđao policiju kako uzima telefone: "Traže da otvorite telefon i idu na karte da vide što ste označili. Provjeravaju fotografije. Gledaju jesu li tu grupni razgovori. Žele vidjeti jeste li imali kontakt s krijumčarima. Onda, ako im se sviđa telefon, traže da unesete šifru kako bi vratili sve tvorničke postavke i zadrže ga." Rozad N., 17-godišnji dječak iz Iraka, intervjuiran u studenome 2021. godine.

"Zašto nas tako tretiraju? To nije u redu. Nemojte nas vraćati. Nemojte nas ovako frustrirati. Sada nemam novca. Nemam hrane. Kako da preživim? Jučer je jedan čovjek htio sebi oduzeti život" (Emmanuel J., 25-godišnji muškarac iz Gane, razgovarajući s Human Rights Watchom u svibnju 2022., dan nakon što je vraćen iz Hrvatske.

Slika 3. Otac i njegova kći, koji su izjavili da ih je hrvatska policija 11 puta vratila u Bosnu i Hercegovinu, guraju 10-mjesečnu bebu u kolicima kroz šumu blizu hrvatske granice u siječnju 2021. godine, izvor: <https://www.hrw.org/hr/news/2023/05/03/croatia-ongoing-violent-border-pushbacks>

3. Analiza prezentacije migranata u hrvatskim medijima

3.1. Analiza sadržaja

Cilj istraživanja bio je utvrditi na koji su način analizirani mediji i koliko su često izvještavali o migrantima. Postavljena su sljedeća istraživačka pitanja: 1. Koliko su često odabrani mediji izvještavali o migrantima u Hrvatskoj? 2. Na koji su način hrvatski mediji izvještavali o migrantima?

Fokus istraživanja je otkriti sličnosti i razlike u načinu izvještavanja ove teme na tri različita portala koji se razlikuju prema političkoj opredijeljenosti i utvrditi kakve vijesti o migrantima najčešće objavljuju. Analiza se provodi pregledavanjem objava na portalima unutar određenog vremenskog razdoblja, s ciljem prikaza i interpretacije rezultata na što sažetiji i jasniji način. Za provođenje analize sadržaja korišteni su kodni listovi i analitička matrica prema metodologiji razvijenoj od strane izv. prof. dr. sc. Željke Bagarić. Također, valja napomenuti da postoji rizik od previda tijekom retrospektivnog pretraživanja, zbog čega je dodatno korištena i pretraga po datumima putem Google tražilice kao završna provjera.

U svrhu analize, istraživale su se objave na tri navedena portala u periodu od 1. travnja 2024. do 1. srpnja 2024. godine, odnosno u razdoblju od tri mjeseca. U tablici 1. možemo vidjeti da su kao jedinica analize odabrane objave koje se odnose na migracije te su pretraživane po ključnim riječima – migranti, migracije.

Tablica 1. Klasifikacija – Jedinica analize

Naziv medija	Frekvencija (broj objava)
Index.hr https://www.index.hr/	109
Direktno.hr https://direktno.hr/	6
Nacional.hr https://www.nacional.hr/	25

3.2. Kodni listovi

U svrhu izvođenja analize sadržaja, izrađen je sljedeći instrumentarij. Prvi kodni list obuhvaća tri analizirana portala, pri čemu je svaki od njih označen jedinstvenim kodom (Tablica 2.).

Tablica 2. Kodni list 1.: Uzorak medija

Naziv portala	Kod
Index.hr	A
Direktno.hr	B
Nacional.hr	C

Drugi kodni list „Obilježja članaka“ sadrži kategorizaciju priloga odnosno članaka u kojima su spomenuti migranti.

Kategorija „autori“ obuhvaća tri potkategorije: novinar, redakcija i „ostalo“, u koju su uključeni svi ostali autori. Kategorija „glavna tema“ se dijeli na nekoliko potkategorija: 1) Pružena pomoć migrantima, 2) Crna kronika (krađe, ubojstva, prometne nesreće), 3) Pravni okvir i regulativa i 4) Negativan prikaz migranata.

Kategorija „odnos prema glavnoj temi“ obuhvaća četiri potkategorije koje odražavaju subjektivni dojam o objavama: pretežno pozitivan, pretežno negativan, objektivan, nije iskazan.

Kategorija „izvori (brojka)“ označava broj izvora te sadrži četiri potkategorije: jedan, dva, tri i više i ne navode se. Kao posljednja kategorija navedena je „obojenost naslova“ u kojoj je donesen subjektivan sud o svakoj objavi na temelju tri odabira: pozitivan, negativan, neutralan.

Radi bolje preglednosti, u analitičkoj matrici ili analizi sadržaja portala korištena su skraćenja u obliku početnih slova ili prvih nekoliko slova potkategorija umjesto njihovih punih naziva, s obzirom na njihovu duljinu.

Tablica 3. Kodni list 2.: Kategorizacija - Obilježja članaka

Kategorija	Potkategorija	Kod
Autori	Novinar Redakcija Ostalo	Nov Red Ost
Glavna tema	Pružena pomoć migrantima	Ppm
	Crna kronika	Ck
	Pravni okvir i regulativa	Poir
	Negativan prikaz migranata	Npm
Odnos prema glavnoj temi	Pretežno pozitivan Pretežno negativan Objektivan Nije iskazan	Pp Pn Obj Ni
Dubina obrade glavne teme	Pretežno dubinski Pretežno površinski Ne može se odrediti	Pdu Ppo Nmo
Izvori (znamenka)	Jedan Dva Tri i više Ne navode se	Je Dv Trv Nns
Obojenost naslova	Pozitivna Negativna Neutralna	Poz Neg Neu

Tablica 4. prikazuje kodni list „Oprema članaka“ koji se bavi kategorizacijom elemenata opreme članaka i obuhvaća tri glavne kategorije: povezanost naslova i teksta, grafička oprema i izvor fotografije. U kategoriji "povezanost naslova i teksta" postoje četiri potkategorije koje procjenjuju povezanost naslova s tekstem: proizlazi iz teksta, ne proizlazi, djelomično odgovara i ne odgovara. Kategorija "grafička oprema" odnosi se na vizualnu složenost ili jednostavnost članka, koja pridonosi njegovoj atraktivnosti i lakoći razumijevanja. Ova kategorija sadrži četiri potkategorije: fotografija, ilustracija, podaci (kao što su tablice, dijagrami, info-grafike), video i

kombinacija toga. Posljednja kategorija je "izvor fotografije", koja ispituje je li izvor fotografije naveden, a opcije su: postoji, ilustracija i ne postoji. Zbog duljine naziva, u analizi sadržaja korištena su skraćenja kako bi analiza bila preglednija.

Tablica 4. Kodni list 3.: Kategorizacija - Oprema članaka

Kategorija	Potkategorija	Kod
Povezanost naslova i teksta	Proizlazi iz teksta Ne proizlazi Djelomično odgovara Ne odgovara	Piz Nep Djodg Neodg
Grafička oprema	Fotografija Ilustracija Data (tablice, dijagrami, info-grafika) Video Kombinacija	Foto Ilus Data Vide Komb
Izvor fotografije	Postoji Ne postoji	Pos Nepos

3.3. Analitička matrica (Analiza objava na web portalima)

U okviru analize sadržaja, istraživane su objave na portalima u određenom vremenskom razdoblju. Iako su rezultati nastojali biti prikazani i interpretirani na jasan i sažet način, važno je istaknuti da postoji mogućnost određenih propusta te retrospektivno pretraživanje možda nije u potpunosti obuhvatilo sve relevantne sadržaje, unatoč višestrukim provjerama. Za pretraživanje objava korištene su dvije metode: pregled po kategorijama koje uključuju ključne riječi poput migranti/migracije/granice i retrospektivni pregled aktualnih vijesti.

Tablica 5. Jednostavna analitička matrica: Analiza objava na web portalima

Kategorizacija		Potkategorije	Analiza objava na web portalima		
			A	B	C
	Autori	Nov	5	7	9
		Red	39	0	0
		Ost	65	0	16
	Gl. Tema	Ppm	6	0	1
		Ck	47	4	9
		Poir	20	2	14
		Npm	36	0	1
	Odnos prema gl. temi	Pp	4	0	1
		Pn	8	0	0
		Obj	85	4	12
		Ni	12	2	12
	Dubina obrade gl. teme	Pdu	54	3	12
		Ppo	43	3	12
		Nmo	12	0	1
	Izvori (brojka)	Je	73	1	17
		Dv	23	3	3
		Trv	13	2	5
		Nes	0	0	0
	Obojenost naslova	Poz	1	0	2
		Neg	16	1	4
Neu		92	5	19	
Oprema članka	Povezanost naslova i teksta	Piz	92	5	24
		Nep	0	0	0
		Djodg	17	1	1
		Neodg	0	0	0
	Grafička oprema	Foto	61	4	14
		Ilus	32	2	6
		Data	0	0	1
		Vide	2	0	2
		Komb	14	0	2
	Izvor fotografije	Pos	107	6	24
		Nepos	2	0	1

3.4. Analiza objava na web portalima

U tablici 5. prikazana je jednostavna analitička matrica koja analizira sve relevantne objave na portalima *Index.hr*, *Direktno.hr* i *Nacional.hr* koje se odnose na migrante.

3.4.1. Portal *Index.hr*

Nakon detaljne analize portala *Index.hr*, kao portala koji je skloniji ljevici, prikupljeno je ukupno 109 relevantnih objava koje se odnose na migrante i migracije. U najvećoj se mjeri radi o tekstovima čiji je autor Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA), dok su novinari i redakcija potpisani kao autor u znatno manje tekstova. Glavne teme su im najviše one iz crne kronike. U većini tekstova prevladava pretežito objektivni odnos prema glavnoj temi. Nadalje, analiza je pokazala kako je velika većina naslova neutralno obojena te da naslov proizlazi iz teksta. Što se tiče izvora, oni su uvijek navedeni. Najčešće se radi o jednom izvoru.

The screenshot shows the top navigation bar of the Index.hr website with categories like Hrvatska, Zagreb, Regija, EU, Svijet, Znanost, Crna kronika, Komentari, Novac, and Afere. The main headline reads 'Migrantima se napunio čamac vodom u Sredozemnom moru, 10 ih poginulo'. Below the headline, it says 'Hina' and '13:10, 17. lipnja 2024.'. A large illustration shows a crowded inflatable boat on the sea at sunset. To the right, a 'NAJNOVIJE' sidebar lists recent news items with their durations: '3 min' for 'Vozio s namjerr Preživje', '4 min' for 'Španjol zbog Ač', '16 min' for 'Sud por koja je t na slob', '21 min' for 'Ubojica na stol i vas', and '22 min' for 'Inspekc Poduze uginulo'. At the bottom right of the sidebar, the word 'PRII' is visible.

Slika 4. Primjer teksta iz crne kronike na portalu Index.hr u kojem prevladava objektivni odnos prema glavnoj temi, izvor: <https://www.index.hr/vijesti/clanak/poginulo-10-migranata-u-sredozemnom-moru/2574476.aspx>

3.4.2. Portal *Direktno.hr*

Na portalu *Direktno.hr* pronađeno je ukupno šest relevantnih objava i u svakoj je objavi autor novinar. Glavne su teme većinskim dijelom iz crne kronike te je odnos prema glavnoj temi pretežito objektivn. Zanimljivo je to što je dio pretežito površno obrađenih glavnih tema i pretežito dubinsko obrađenih tema, a broj izvora tekstova je većinom dva. Kada je riječ o obojenosti naslova, možemo zaključiti kako su većinom neutralni te kako najčešće proizlaze iz teksta.

The screenshot shows the top portion of a news article on the website *Direktno.hr*. At the top left is the logo 'direktno' with a registered trademark symbol and a hamburger menu icon. To the right of the logo is a navigation bar with links: 'Direkt', 'Domovina', 'Zagreb', 'EU i svijet', 'Razvoj', 'Sport', and 'Život', followed by a search icon. Below the navigation bar is a sub-header 'TRAGEDIJA U SUSJEDSTVU' in orange. The main headline is 'Bježao policiji s automobilom: Sletio u rijeku, svi migranti su poginuli' in large, bold black font. To the left of the text is a circular profile picture of the author 'direktno@' with the name 'Autor: bkk/h' below it. The main text reads: 'Osmero ljudi, od kojih sedam migranata, poginulo je u utorak u zoru u Albaniji u prometnoj nesreći dok su pokušavali pobjeći policiji, objavila je policija u priopćenju za javnost.' Below the text is a timestamp '02.04.2024. u 11:39' and a row of social media sharing icons (Facebook, Twitter, Google+, WhatsApp, Telegram, Email). To the right of these icons is a 'Ispiši članak' button. Below the text is a large photograph of a river with turquoise water flowing through a rocky canyon. The photo is credited to 'Foto: Pixabay (ilustracija)' at the bottom.

Slika 5. Primjer teksta iz crne kronike na portalu *Direktno.hr*, izvor: <https://direktno.hr/eu-i-svijet/bjezao-policiji-s-automobilom-sletio-u-rijeku-svi-migranti-su-poginuli-342126/>

3.4.3. Portal *Nacional.hr*

Na portalu *Nacional.hr* nalazi se 25 relevantnih objava u promatranom tromjesečju objavljivanja. Većinskim dijelom, kao i u slučaju portala *Index.hr*, autori vijesti su „ostalo“, odnosno većim dijelom HINA. Glavne teme tekstova najčešće su vezane uz temu pravnih okvira i regulativa, dok je odnos prema glavnoj temi ili objektivan ili nije iskazan. Dubina obrade glavne teme je, na promatranim vijestima, ili pretežito površna ili pretežito dubinska. Njihove vijesti najčešće imaju samo jedan izvor, dok je obojenost naslova pretežito neutralna. Kao i u prethodnim portalima, većina naslova proizlazi iz teksta.

NACIONAL.HR
NA KRILIMA DEMOKRACIJE

NEWS PRETPLATI SE

Naslovnica Vijesti Sport Showbiz Lifestyle Auto Ljubimci Tematski Kolumne Digitalno Tiska

Radio NACIONAL NAJAVA PROGRAMA: NAJAVA PROGRAMA

Vijesti • NESREĆA

UŽAS KOD SINJA Auto pun migranata zabio se u zid. Poginule četiri osobe, među njima i dijete

16. 05. 2024. 08:18 AUTOR: S.B.

Slika 6. Primjer teksta iz crne kronike na portalu Nacional.hr s navedenim autorom vijesti, izvor: <https://www.nacional.hr/uzas-kod-sinja-automobil-se-zabio-u-zid-poginule-cetiri-osobe-ima-i-ozlijedenih/>

3.5. Zaključak analize sadržaja

Materijali koji su mi bili na raspolaganju omogućili su provođenje temeljite i kvalitetne analize. Prema rezultatima analize sadržaja može se zaključiti kako najviše relevantnih vijesti pripada portalu *Index.hr*, dok je portal *Direktno.hr* imao samo šest relevantnih objava. Portal *Index.hr* je i jedini portal čiji su naslovi dali naslutiti kako je tema teksta negativan prikaz migranata. To je i razumljivo s obzirom na to da je riječ o brojčano više tekstova nego kod ostalih portala pa njihove vijesti najviše variraju po pitanju raznolikosti tema koje su obrađene. Ostala dva portala, *Direktno.hr* i *Nacional.hr*, imala su ukupno jednu vijest čija je glavna tema bila negativan prikaz migranata. Nadalje, odnos autora prema glavnoj temi je na sva tri portala objektivan, a naslovi isto tako pretežito neutralni. Obrade glavne teme na sva su tri odabrana portala pretežito dubinska, što ukazuje na ozbiljnost pristupa.

Možemo, stoga, zaključiti kako se tri promatrana portala uglavnom pridržavaju standarda objektivnog izvještavanja o migrantima, uz poneka odstupanja u tonu i pristupu koja su uvjetovana brojem tekstova, raznim izvorima, doslovnim prenošenjem tih izvora ili, pak, površnom obradom glavne teme. Ovi rezultati pokazuju da je vidljiv napor u izvještavanju na objektivan i neutralan način.

4. Anketno istraživanje

Anketno istraživanje značajno je doprinijelo prikupljanju potrebnih informacija za ovo istraživanje, odnosno za analizu medijskog prikaza migranata. Anketa je provedena pomoću *Google* obrazaca te je prosljeđena raznim poznanicima kako bismo dobili mišljenje prosječnog građanina te je anketa prikupila uzorak od 100 ispitanika. Jasno je istaknuto kako je anketa anonimna i kako će se rezultati koristiti isključivo u svrhu studentskog istraživanja za završni rad. Anketa je bila otvorena od 20. lipnja tekuće godine, a planirano je da traje koliko bi to bilo potrebno. Prekinula sam je kad sam dobila s mentorom dogovorenih 100 odgovora. S obzirom na zasićenost internetskog prostora najrazličitijih anketnim istraživanjima, dojam je da objava šireg vremenskog okvira ne bi bitno povećala navedenu brojku, s obzirom da je svaki naredni dan padao intenzitet odgovaranja.

Zaključno, ovo je anketno istraživanje bilo ključno pri dobivanju uvida u mišljenje prosječnog hrvatskog građanina o prezentaciji i utjecaju medija kada su u pitanju migranti i migracije.

4.1. Opis anketnog upitnika

Anketni je upitnik obuhvaćao 11 pitanja, pri čemu su svi odgovori bili obavezni. Glavni je cilj ankete bio prikupiti što više informacija kako bi se stekao dublji uvid u temu te bolje razumjelo mišljenje javnosti o njoj. Sva pitanja bila su zatvorenog tipa. Osim osnovnih socio-demografskih informacija, poput dobi, spola i stupnja obrazovanja, uključena su i pitanja koja su omogućila detaljniju analizu stavova i mišljenja sudionika ankete.

Anketna pitanja bila su:

1. Kako biste ocijenili svoje znanje o migracijama i migrantima?
2. Koji je vaš primarni izvor informacija o migrantima?
3. Koliko često pratite vijesti o migrantima u medijima?
4. Kako biste ocijenili ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima?
5. Koliko se slažete s tvrdnjom da mediji objektivno izvještavaju o migrantima?
6. Mislite li da medijsko izvještavanje utječe na Vaše mišljenje o migrantima?
7. Smatrate li da su migranti predstavljeni kao prijatna ili prilika u hrvatskim medijima?
8. Mislite li da mediji stvaraju određene stereotipe o migrantima?
9. Ovo je naslov jednog članka o migrantima na portalu *Dnevno.hr*: 'Opasno tinja u Sloveniji, narod spreman blokirati cestu: 'Stavite vojsku na granicu s Hrvatskom'

Mislite li da ovakvi naslovi stvaraju sliku javnosti kako su migranti nepoželjni u Hrvatskoj?

10. Koliko se slažete s tvrdnjom da senzacionalistički naslovi o migrantima povećavaju negativne stavove prema migrantima?

11. Smatrate li da se u medijima adekvatno predstavljaju interesi i stavovi migranata?

4.2. Analiza dobivenih rezultata ankete

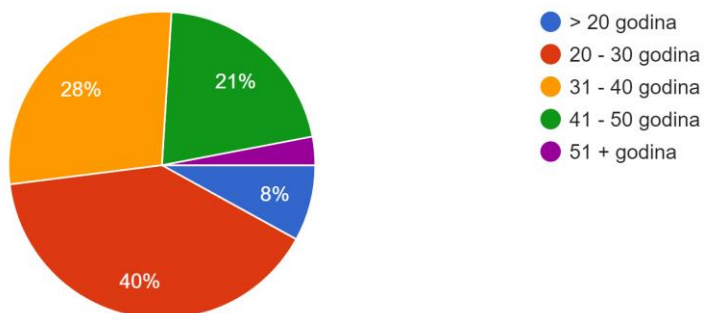
U ovom dijelu rada, detaljno ću analizirati rezultate ankete i prikazati odgovore na svako pitanje kroz tablice i dijagrame. Svi ispitanici, njih 100, odgovorili su na sva postavljena pitanja. Prema dobivenim odgovorima, možemo zaključiti kako je najviše ispitanika (njih 40%) u dobi između 20 i 30 godina. 28% ispitanika je dobi između 31 i 40 godina, dok je 21% ispitanika u dobi između 41 i 50 godina. 8% ispitanika je ispod 20 godina starosti, dok je samo 3% ispitanika 51+ godina starosti, što možemo vidjeti u tablici 6.

Tablica 6. Dobna skupina

> 20 godina	8	8
20-30 godina	40	40
31-40 godina	28	28
41-50 godina	21	21
51+ godina	3	3
Ukupno:	100	100

Označite kojoj dobnoj skupini pripadate:

100 odgovora

Slika 7. Dobna skupina

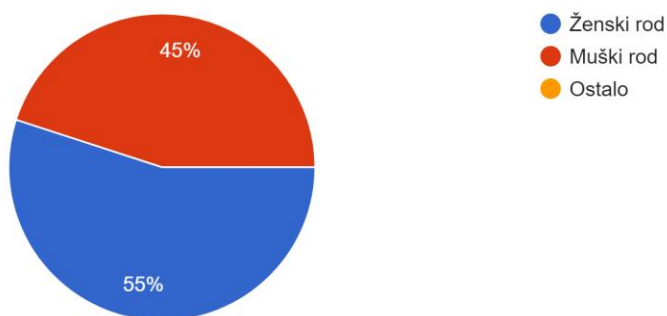
Iz tablice 7. se može utvrditi kako je 55% ispitanika ženskog roda, dok je preostalih 45% ispitanika muškog roda.

Tablica 7. Rod

	N	%
Ženski rod	55	55
Muški rod	45	45
Ostalo	0	0
Ukupno:	100	100

Rod:

100 odgovora

Slika 8. Rod

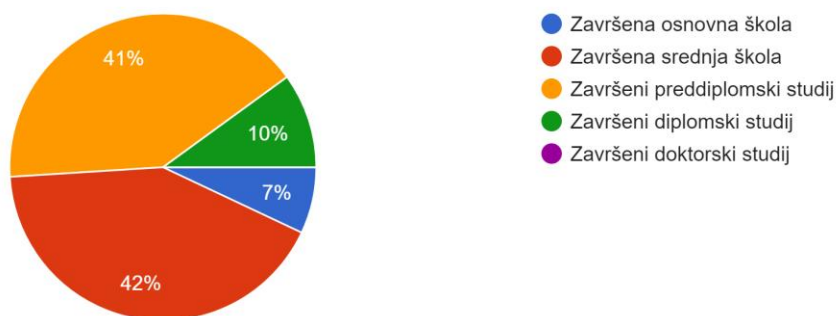
Tablica 8. pokazuje kako najviši postotak ispitanika (42) ima završenu srednju školu, a 41% ispitanika ima završeni preddiplomski studij. 10% ispitanika završilo je diplomski studij, 7% ispitanika ima završenu osnovnu školu, dok niti jedan ispitanik nema završeni doktorski studij.

Tablica 8. Stupanj obrazovanja

	N	%
Završena osnovna škola	7	7
Završena srednja škola	42	42
Završeni preddiplomski studij	41	41
Završeni diplomski studij	10	10
Završeni doktorski studij	0	0
Ukupno:	100	100

Koji je Vaš stupanj obrazovanja?

100 odgovora

Slika 9. Stupanj obrazovanja

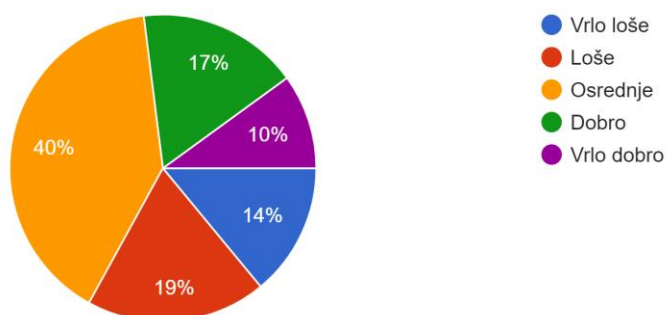
Rezultati iz tablice 9. prikazuju kako 40% ispitanika smatra kako je njihovo znanje o migracijama i migrantima osrednje, 19% smatra kako je njihovo znanje loše, 17% ispitanika vjeruje kako je njihovo znanje o migracijama i migrantima dobro, 14% ispitanika smatra kako je njihovo znanje vrlo loše, dok 10% smatra kako je njihovo znanje vrlo dobro.

Tablica 9. Kako biste ocijenili svoje znanje o migracijama i migrantima?

	N	%
Vrlo loše	14	14
Loše	19	19
Osrednje	40	40
Dobro	17	17
Vrlo dobro	10	10
Ukupno:	100	100

Kako biste ocijenili svoje znanje o migracijama i migrantima?

100 odgovora

Slika 10. Znanje o migracijama i migrantima

Rezultati iz tablice 10. pokazuju kako su najvećem postotku ispitanika (48) primarni izvor informacija o migrantima portali, jednakom postotku ispitanika (17) primarni su izvori informiranja o migrantima tiskovine i televizija, 15% ispitanika dobiva informacije putem društvenih mreža, dok je za 3% ispitanika primarni izvor informacija radio.

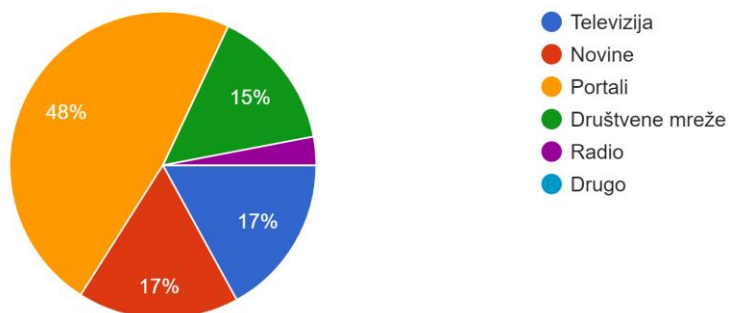
Tablica 10. Koji je vaš primarni izvor informacija o migrantima?

	N	%
Televizija	17	17
Novine	17	17
Portali	48	48
Društvene mreže	15	15

Radio	3	3
Drugo	0	0
Ukupno:	100	100

Koji je vaš primarni izvor informacija o migrantima?

100 odgovora

Slika 11. Primarni izvor informacija o migrantima

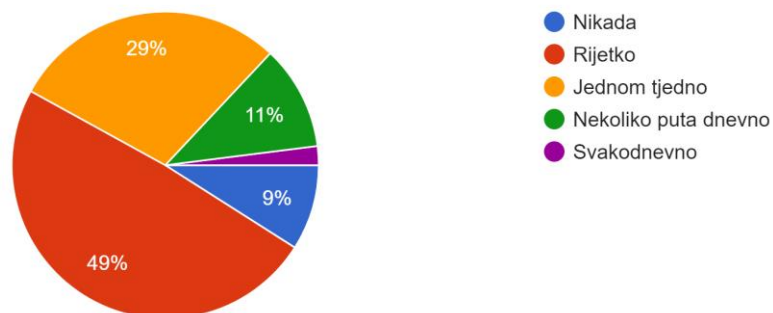
Iz tablice 11. možemo očitati kako 49% prati vijesti o migrantima u medijima rijetko, 29% ispitanika prati vijesti o migrantima jednom tjedno, 11% ispitanika prati nekoliko puta dnevno, 9% ispitanika ne prati nikada, dok 2% ispitanika prati vijesti o migrantima u medijima svakodnevno.

Tablica 11. Koliko često pratite vijesti o migrantima u medijima?

	N	%
Nikada	9	9
Rijetko	49	49
Jednom tjedno	29	29
Nekoliko puta dnevno	11	11
Svakodnevno	2	2
Ukupno:	100	100

Koliko često pratite vijesti o migrantima u medijima?

100 odgovora

Slika 12. Učestalost praćenja vijesti o migrantima u medijima

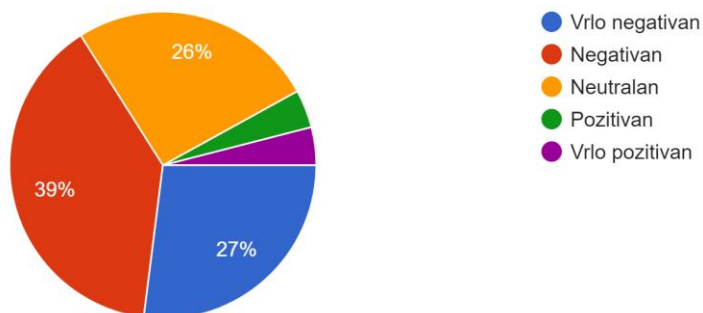
Tablica 12. prikazuje kako je 39% ispitanika ocijenilo ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima negativnim, 27% ispitanika ton izvještavanja ocijenilo je vrlo negativnim, 26% ispitanika smatra kako je ton izvještavanja neutralan, dok jednak postotak ispitanika, 4%, smatra kako je ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima pozitivan i vrlo pozitivan.

Tablica 12. Kako biste ocijenili ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima?

	N	%
Vrlo negativan	27	27
Negativan	39	39
Neutralan	26	26
Pozitivan	4	4
Vrlo pozitivan	4	4
Ukupno:	100	100

Kako biste ocijenili ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima?

100 odgovora

Slika 13. Ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima

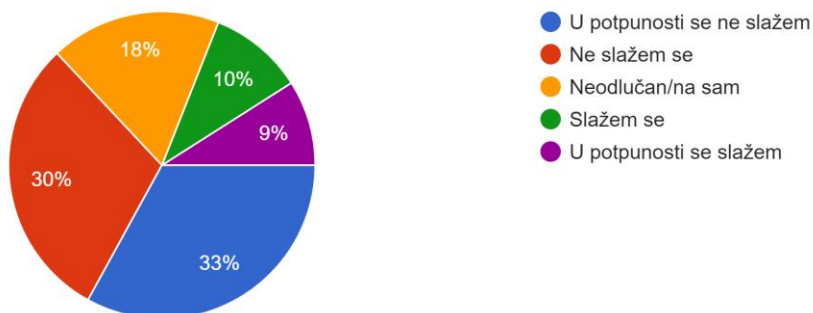
Tablica 13. pokazuje da se 33% ispitanika u potpunosti ne slaže s tvrdnjom da mediji objektivno izvještavaju o migrantima, 30% se ne slaže, 18% ispitanika je neodlučno, 10% ispitanika se slaže s tvrdnjom, dok se 9% ispitanika u potpunosti slaže s tvrdnjom da mediji objektivno izvještavaju o migrantima.

Tablica 13. Koliko se slažete s tvrdnjom da mediji objektivno izvještavaju o migrantima?

	N	%
U potpunosti se ne slažem	33	33
Ne slažem se	30	30
Neodlučan/na sam	18	18
Slažem se	10	10
U potpunosti se slažem	9	9
Ukupno:	100	100

Koliko se slažete s tvrdnjom da mediji objektivno izvještavaju o migrantima?

100 odgovora

Slika 14. Objektivno izvještavanje o migrantima

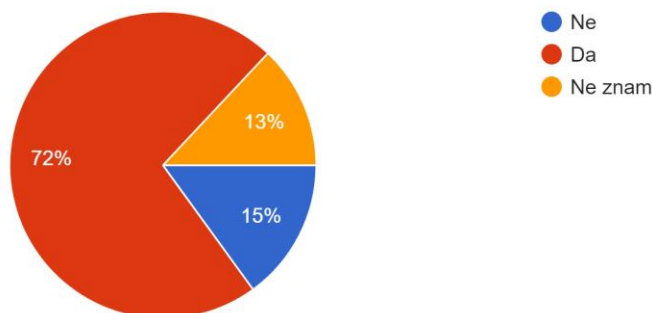
U tablici 14. je predloženo kako čak 72% ispitanika smatra da medijsko izvještavanje utječe na njihovo mišljenje o migrantima, 15% ispitanika smatra kako medijsko izvještavanje ne utječe na njihovo mišljenje o migrantima, dok 13% ispitanika ne zna utječe li medijsko izvještavanje na njihov stav o migrantima.

Tablica 14. Mislite li da medijsko izvještavanje utječe na Vaše mišljenje o migrantima?

	N	%
Ne	15	15
Da	72	72
Ne znam	13	13
Ukupno:	100	100

Mislite li da medijsko izvještavanje utječe na Vaše mišljenje o migrantima?

100 odgovora

Slika 15. Utjecaj medijskog izvještavanja na javno mnijenje o migrantima

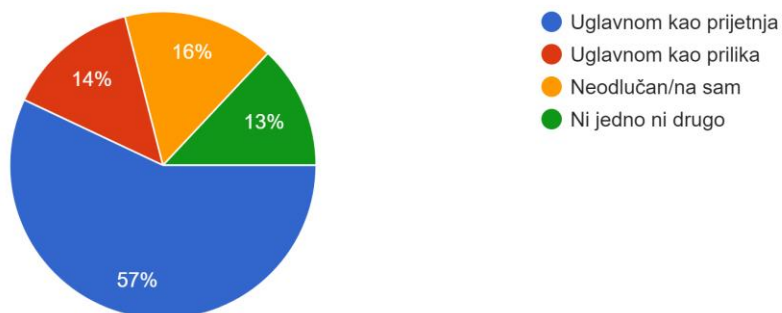
U tablici 15. vidimo kako 57% ispitanika smatra kako su migranti predstavljeni uglavnom kao prijetnja u hrvatskim medijima. 16% ispitanika je neodlučno po tom pitanju, 14% ispitanika smatra kako su migranti u hrvatskim medijima predstavljeni uglavnom kao prilika, dok 13% ispitanika smatra kako nisu prikazani niti kao prijetnja niti kao prilika.

Tablica 15. Smatrate li da su migranti predstavljeni kao prijetnja ili prilika u hrvatskim medijima?

	N	%
Uglavnom kao prijetnja	57	57
Uglavnom kao prilika	14	14
Neodlučan/na sam	16	16
Ni jedno ni drugo	13	13
Ukupno:	100	100

Smatrate li da su migranti predstavljeni kao prijetnja ili prilika u hrvatskim medijima?

100 odgovora

Slika 16. Kako su migranti predstavljeni u hrvatskim medijima?

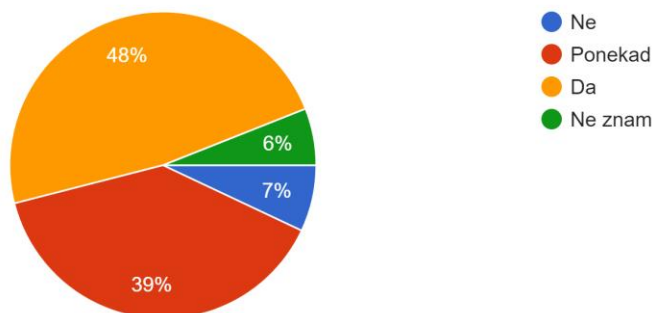
Rezultati u tablici 16. pokazuju kako 48% ispitanika smatra kako mediji stvaraju određene stereotipe o migrantima, 39% ispitanika smatra kako mediji ponekada stvaraju stereotipe o migrantima, 7% smatra kako mediji ne stvaraju stereotipe o migrantima, a 6% ispitanika ne zna je li to slučaj.

Tablica 16. Mislite li da mediji stvaraju određene stereotipe o migrantima?

	N	%
Ne	7	7
Ponekad	39	39
Da	48	48
Ne znam	6	6
Ukupno:	100	100

Mislite li da mediji stvaraju određene stereotipe o migrantima?

100 odgovora

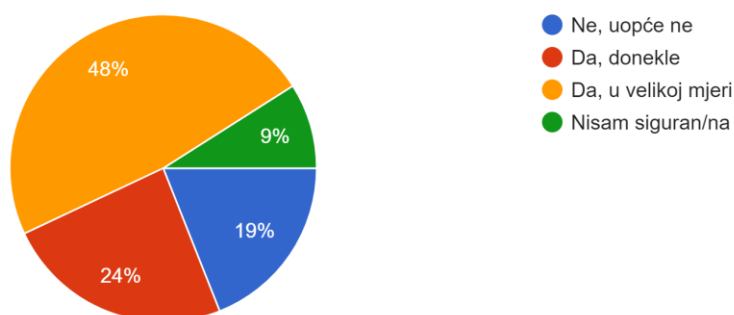
Slika 17. Uloga medija u stvaranju određenih stereotipa o migrantima

Rezultati u tablici 17. pokazuju kako 48% ispitanika smatra kako naveden i njemu slični naslovi u velikoj mjeri stvaraju sliku javnosti kako su migranti nepoželjni u Hrvatskoj. 24% ispitanika odgovorilo je kako takvi naslovi donekle stvaraju sliku javnosti o tome kako su migranti nepoželjni u Hrvatskoj. 19% ispitanika kako to uopće nije slučaj, dok 9% ispitanika nije sigurno po tome pitanju.

Tablica 17. Ovo je naslov jednog članka o migrantima na portalu Dnevno.hr:

	N	%
Ne, uopće ne	19	19
Da, donekle	24	24
Da, u velikoj mjeri	48	48
Nisam siguran/na	9	9
Ukupno:	100	100

Ovo je naslov jednog članka o migrantima na portalu Dnevno.hr: Opasno tinja u Sloveniji, narod spreman blokirati cestu: 'Stavite vojsku na granicu ...u javnosti kako su migranti nepoželjni u Hrvatskoj?'
100 odgovora

Slika 18. Utjecaj naslova na javno mnijenje o migrantima

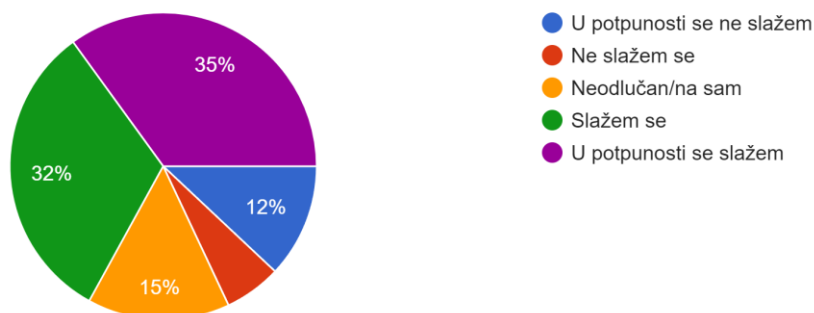
Iz tablice 18. možemo očitati kako se 35% ispitanika u potpunosti slaže s tvrdnjom da senzacionalistički naslovi o migrantima povećavaju negativne stavove prema migrantima, 32% ispitanika se slaže s tom tvrdnjom, 15% ispitanika je neodlučno, 12% ispitanika se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, dok se 6% ispitanika ne slaže.

Tablica 18. Koliko se slažete s tvrdnjom da senzacionalistički naslovi o migrantima povećavaju negativne stavove prema migrantima?

	N	%
U potpunosti se ne slažem	12	12
Ne slažem se	6	6
Neodlučan/na sam	15	15
Slažem se	32	32
U potpunosti se slažem	35	35
Ukupno:	100	100

Koliko se slažete s tvrdnjom da senzacionalistički naslovi o migrantima povećavaju negativne stavove prema migrantima?

100 odgovora

Slika 19. Uloga senzacionalističkih naslova u stvaranju javnog mnijenja

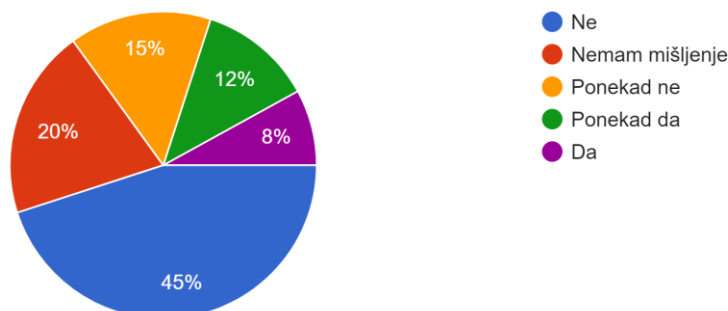
Tablica 19. pokazuje rezultate ispitanika na pitanje smatraju li da se u medijima adekvatno predstavljaju interesi i stavovi migranata, na što je 45% ispitanika odgovorilo kako to ne smatraju, 20% nema mišljenje po tom pitanju, 15% ispitanika smatra kako ponekad ne, 12% ispitanika smatra kako ponekad da, dok 8% ispitanika smatra da se u medijima adekvatno predstavljaju interesi i stavovi migranata.

Tablica 19. Smatrate li da se u medijima adekvatno predstavljaju interesi i stavovi migranata?

	N	%
Ne	45	45
Nemam mišljenje	20	20
Ponekad ne	15	15
Ponekad da	12	12
Da	8	8
Ukupno:	100	100

Smatrate li da se u medijima adekvatno predstavljaju interesi i stavovi migranata?

100 odgovora

Slika 20. Predstavljanje interesa i stavova migranata u medijima

4.3. Zaključak analize anketnog upitnika

U anketnom istraživanju sudjelovalo je 100 ispitanika, od kojih su 55 ispitanika bile žene te 45 muškarci. Prije puštanja ankete pretpostavila sam da će najviše osoba biti iz skupine starosti 20-30 godina s obzirom na to da se anketa dijelila društvenim mrežama. To ispostavilo točnim, jer je takvih bilo 40%. Isto tako, s obzirom na najučestaliju dobnu skupinu, moglo se pretpostaviti kako ispitanici dobivaju primarne izvore podataka o migrantima putem raznih portala, što se isto tako ispostavilo točnim.

Završetkom ovog istraživanja dobila sam odgovor na postavljena istraživačka pitanja prije samog provođenja anketnog upitnika, a ona su: 1.) Utječe li medijsko izvještavanje o migrantima na javno mnijenje? i 2.) Kakvo je mišljenje javnosti o predstavljanju migranata u medijskom prostoru?

Može se zaključiti kako je anketa prošla vrlo uspješno s obzirom na 100 ispitanika koje je sudjelovalo u ispunjavanju ankete. Prema rezultatima vidljivo je kako javnost smatra da medijsko izvještavanje utječe na njihovo mišljenje o migrantima te kako interesi i stavovi migranata nisu dovoljno zastupljeni u hrvatskim medijima. Također je važno napomenuti kako su prema anketi migranti predstavljeni kao prijetnja u hrvatskim medijima, koji isto tako, o njima stvaraju određene stereotipe.

5. Zaključak

Kroz ovaj završni rad analizirana je medijska prezentacija migranata u hrvatskim medijima s posebnim fokusom na tri portala: *Index.hr*, *Direktno.hr*, i *Nacional.hr*. U analizi sadržaja portal *Index.hr* je izdvojen kao najrelevantniji s najvećim brojem objava, dok je portal *Direktno.hr* imao samo šest relevantnih objava. Utvrđeno je da je portal *Index.hr* jedini portal čiji su naslovi često nagovještavali negativan prikaz migranata. Ovakav se rezultat može djelomično pripisati većem broju objava u usporedbi s drugim portalima, čime se povećava raznolikost tema i tonova koje vijesti obuhvaćaju. Ostala dva portala, *Direktno.hr* i *Nacional.hr*, imala su ukupno samo jednu vijest koja je imala negativnu konotaciju.

Analizom sadržaja utvrđeno je da je odnos autora prema glavnoj temi na sva tri portala uglavnom objektivna, a naslovi su pretežno neutralni. Obrada glavne teme bila je uglavnom dubinska, što ukazuje na ozbiljan pristup novinara i njegove redakcije. Rezultati analize sadržaja pokazuju da je unatoč povremenim senzacionalističkim vijestima koje impliciraju negativan prikaz migranata očit napor u hrvatskim medijima da se izvještava o migrantima na objektivna način.

Anketno istraživanje provedeno među 100 ispitanika dodatno je potvrdilo utjecaj medijskog izvještavanja na javno mnijenje o migrantima. Mnogi su ispitanici istaknuli da senzacionalistički naslovi i negativne vijesti povećavaju negativne stavove prema migrantima. Ovo istraživanje potvrđuje da mediji imaju ključnu ulogu u oblikovanju stavova javnosti. Uz to, većina ispitanika smatra da mediji ne predstavljaju adekvatno interese i stavove migranata te da ih često prikazuju kao prijatnu, stvarajući određene stereotipe, iako provedenom analizom sadržaja to nije potvrđeno.

Cilj rada bio je pružiti uvid o načinu na koji su migranti prezentirani u hrvatskim medijima te istražiti ima li takva prezentacija utjecaj na formiranje javnog mnijenja o migrantima. Mediji, koji su ključni u informiranju javnosti, imaju značajnu ulogu u oblikovanju stavova javnosti, posebice kada su u pitanju osjetljive teme poput migracije i njenih sudionika.

Nakon provedenog istraživanja te analize sadržaja i anketnog upitnika moguće je vjerodostojno odgovoriti na tri unaprijed postavljene hipoteze.

H1: Medijska prezentacija migranata u hrvatskim medijima pretežno je negativna, što je djelomično potvrđeno. Analizom sadržaja ustanovljeno je kako je portal *Index.hr* često koristio naslove koji sugeriraju negativan prikaz migranata, dok su ostala dva portala imala uglavnom neutralne naslove. Iako negativni prikazi migranata postoje na hrvatskim portalima, ipak nisu dominantni na svim promatranim portalima zbog čega i zaključujemo kako je H1 tek djelomično potvrđena.

H2: Medijska prezentacija migranata značajno utječe na formiranje javnog mnijenja o migrantima u Hrvatskoj u potpunosti je potvrđena, što je pokazao anketni upitnik proveden među točno 100 ispitanika, od kojih velika većina smatra kako mediji uvelike utječu na njihovo mišljenje o migrantima.

H3: Postoji značajna razlika u načinu na koji različiti hrvatski portali prikazuju migrante, pri čemu neki portali koriste senzacionalističke naslove i sadržaj kako bi povećali čitanost je, pak, djelomično potvrđena. Rezultati analize sadržaja su pokazali kako postoje razlike u načinu izvještavanja o migrantima na hrvatskim portalima te kako portal *Index.hr* ima najveću raznolikost tema o kojima izvještavaju uključujući i senzacionalističke naslove s negativnom konotacijom. No, portali *Direktno.hr* i *Nacional.hr* imali su uglavnom neutralne naslove i manje objava o migrantima pa se može zaključiti kako su prisutni senzacionalistički naslovi, no nisu dominantni.

Zaključno, ovaj rad pokazuje kako način prezentacije migranata u hrvatskim medijima značajno utječe na javno mnijenje. Iako postoji tendencija portala prema objektivnom izvještavanju, senzacionalizam je i dalje prisutan, ali u manjoj mjeri. Zato su daljnja istraživanja o ovoj problematici, kao i istraživanja medijske prakse koja promiče pozitivne i uravnotežene prikaze migranata, dobrodošla kako bi se o istoj donijele nove spoznaje i zaključci, a i kako bi se smanjile predrasude i stereotipi.

KLUBOV
ALIFBRAINIO

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SIEVER

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski/specijalistički rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, SANJA BIŽUPIC (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog/specijalističkog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Rezultati istraživanja u hrvatskim medicinama (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

(upisati ime i prezime)

Bižupić
(vlastoručni potpis)

Sukladno članku 58., 59. i 61. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti završne/diplomske/specijalističke radove sveučilišta su dužna objaviti u roku od 30 dana od dana obrane na nacionalnom repozitoriju odnosno repozitoriju visokog učilišta.

Sukladno članku 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.

6. Literatura

Knjige:

- [1] Fassman, Heinz; Münz, Rainer. 1992. *European Migration in the Late Twentieth Century: Historical Patterns, Actual Trends and Social Implications*. Edward Elgar Publishing. Berlin.

Znanstveni i stručni radovi:

- [1] Zlatković Winter, Jelena. 2004. Suvremena migracijska kretanja u Europi. Migracijske i etničke teme. 20. 161-170.
- [2] Tadić, Jure; Dragović, Filip; Tadić, Tonči. 2016. Migracijska i izbjeglička kriza – sigurnosni rizici za EU. Policija i sigurnost. 25. 14-42.
- [3] Mikac, Robert; Dragović, Filip. 2017. Masovne migracije: izazovi, posljedice i put naprijed. Forum za sigurnosne studije. 1. 130-152.
- [4] Maldini, Pero; Takahashi, Marta. 2017. Refugee Crisis and the European Union: Do the Failed Migration and Asylum Policies Indicate a Political and Structural Crisis of European Integration?. Communication Management Review. 02. 54-72.
- [5] Stalker, Peter. 2002. Migration Trends and Migration Policy in Europe. *International Migration*. 40. 151 - 179.

Mrežni i elektronički izvori:

- [1] <https://www.enciklopedija.hr/clanak/migracija> (pristupljeno 3. srpnja 2024.)
- [2] [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration flows : Immigration to the EU was 5.1 million in 2022](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU_was_5.1_million_in_2022) (pristupljeno 25. kolovoza 2024.)
- [3] <https://vlada.gov.hr/vijesti/potpredsjednik-ostojic-dublinski-sporazum-je-radjen-za-neku-drugu-situaciju/18174> (pristupljeno 3. srpnja 2024.)
- [4] <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58061> (pristupljeno: 11. srpnja 2024.)
- [5] <https://borderviolence.eu/about/what-we-stand-for/> (pristupljeno: 11. srpnja 2024.)
- [6] <https://borderviolence.eu/app/uploads/BVMN-Monthly-Report-November-2023-.pdf.pdf> (pristupljeno 11. srpnja 2024.)
- [7] <https://www.lighthousereports.com/investigation/inside-croatias-secret-whatsapp-group> (pristupljeno 11. srpnja 2024.)
- [8] <https://www.hrw.org/news/2023/05/03/croatia-ongoing-violent-border-pushbacks> (pristupljeno 11. srpnja 2024.)

Popis slika

Slika 1. Migracijski tokovi EU	6
Slika 2. Migracija stanovništva RH	9
Slika 3. Otac i njegova kći, koji su izjavili da ih je hrvatska policija 11 puta vratila u Bosnu i Hercegovinu, guraju 10-mjesečnu bebu u kolicima kroz šumu blizu hrvatske granice u siječnju 2021. godine	12
Slika 4. Primjer teksta iz crne kronike na portalu Index.hr u kojem prevladava objektivan odnos prema glavnoj temi	18
Slika 5. Primjer teksta iz crne kronike na portalu Direktno.hr	19
Slika 6. Primjer teksta iz crne kronike na portalu Nacional.hr s navedenim autorom vijesti.....	20
Slika 7. Dobna skupina	24
Slika 8. Rod	24
Slika 9. Stupanj obrazovanja	25
Slika 10. Znanje o migracijama i migrantima	26
Slika 11. Primarni izvor informacija o migrantima	27
Slika 12. Učestalost praćenja vijesti o migrantima u medijima	28
Slika 13. Ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima	29
Slika 14. Objektivno izvještavanje o migrantima.....	30
Slika 15. Utjecaj medijskog izvještavanja na javno mnijenje o migrantima.....	31
Slika 16. Kako su migranti predstavljani u hrvatskim medijima?.....	32
Slika 17. Uloga medija u stvaranju određenih stereotipa o migrantima.....	33
Slika 18. Utjecaj naslova na javno mnijenje o migrantima	34
Slika 19. Uloga senzacionalističkih naslova u stvaranju javnog mnijenja	35
Slika 20. Predstavljanje interesa i stavova migranata u medijima	36

Popis tablica

Tablica 1. Klasifikacija – Jedinica analize	13
Tablica 2. Kodni list 1.: Uzorak medija.....	14
Tablica 3. Kodni list 2.: Kategorizacija - Obilježja članaka.....	15
Tablica 4. Kodni list 3.: Kategorizacija - Oprema članaka.....	16
Tablica 5. Jednostavna analitička matrica: Analiza objava na web portalima	17
Tablica 6. Dobna skupina	23
Tablica 7. Rod.....	24
Tablica 8. Stupanj obrazovanja	25
Tablica 9. Kako biste ocijenili svoje znanje o migracijama i migrantima?.....	26
Tablica 10. Koji je vaš primarni izvor informacija o migrantima?	26
Tablica 11. Koliko često pratite vijesti o migrantima u medijima?.....	27
Tablica 12. Kako biste ocijenili ton izvještavanja o migrantima u hrvatskim medijima?.....	28
Tablica 13. Koliko se slažete s tvrdnjom da mediji objektivno izvještavaju o migrantima?	29
Tablica 14. Mislite li da medijsko izvještavanje utječe na Vaše mišljenje o migrantima?	30
Tablica 15. Smatrate li da su migranti predstavljeni kao prijetnja ili prilika u hrvatskim medijima?	31
Tablica 16. Mislite li da mediji stvaraju određene stereotipe o migrantima?.....	32
Tablica 17. Ovo je naslov jednog članka o migrantima na portalu Dnevno.hr:	33
Tablica 18. Koliko se slažete s tvrdnjom da senzacionalistički naslovi o migrantima povećavaju negativne stavove prema migrantima?	34
Tablica 19. Smatrate li da se u medijima adekvatno predstavljaju interesi i stavovi migranata?	35